

LAUKSAIMNIECĪBA

9.-13. →

Loģiski attīstīties bioloģiski

AS Dobeles dzirnavnieks grib atvērt slūžas bioloģiskās lauksaimniecības attīstības vilnim.

Paplašinās darba lauks

Lauksaimniecības dzīvnieku veterinārārstu darbs ir smags, un atalgojums nereti nav konkurētspējīgs, tāpēc jaunie speciālisti izvēlas strādāt mazo dzīvnieku praksēs.

dienas business

db.lv

Tā dēvētā oligarhu lieta ir klasisks kriminālprocesa instrumentalizācijas piemērs, kad aiz saukļiem pēc tiesiskuma, maskējās aukstas un racionālas alkas pēc kailas varas, uzskata zvērināts advokāts Egons Rusanovs.

6.-7. lpp. →

Otrdiena

2017. gada 21. marts.
Nr. 57 (5376)

OMXBBGI 821.42

EUR/USD 1.075

EURIBOR -0.329

Nafta 51.51 USD/bbl

Kriminālprocess politikā ir vecs kā pasaule

Tā dēvētās «oligarhu lietas» uzsākšana 2011. gada maijā bija iemesls ziņu speciālizlaidumiem dienas vidū, bet kriminālprocesa izbeigšanas dienā 2016. gada decembrī KNAB neizplatīja pat preses rēfizi. Vai kriminālprocesa izmantošana politikā ir savienojama ar tiesiskas valsts būtību, intervijā stāsta zvērināts advokāts Egons Rusanovs.

Vai pieļaujams kriminālprocesa izmantot kā ieroci politikas veidošanai, kā tas notika ar tā dēvēto «oligarhu lietu», ar kuru pamatoja Saeimas atļaušanu, bet kura tagad vispār ir izbeigta, atzīstot, ka nekā nav noticis? Kriminālprocess kā atmāsošanas un sodīšanas procedūra par aizliegto ir valsts varas instruments. Turklāt vecs kā pati pasaule. Vismaz tā uzskata nopietni tiesību vēsturnieki. Tas tā bijis vienmēr, ir un arī, jādomā, būs. Tas ir jāsaprot un jāpieņem. Taču tas nozīmē arī to, ja mēs dzīvojam tiesiskā valstī, tad mums vismaz jācenšas, lai kriminālprocess tiktu izmantots tiem mērķiem, kam tas ir paredzēts, nevis politisko vēlmju un citu kaislību apmierināšanai.

Vai mēs dzīvojam tiesiskā valstī?

Uzskatu, ka jā. Mēs varam salīdzināt mūsu tiesu sistēmu ar kaut vai pašreizējo Krieviju. Starta pozīcijas mums bija vienādas. Tad, lai ko reizēm neteiktu daži apšaubāmas raudzes žurnālisti, lai kā viņi nevaimanātu par mūsu tiesu sistēmu, domāju, ka mēs esam ļoti tālu tikuši salīdzinājumā ar to, kā pie mums bija pirms 25 gadiem.

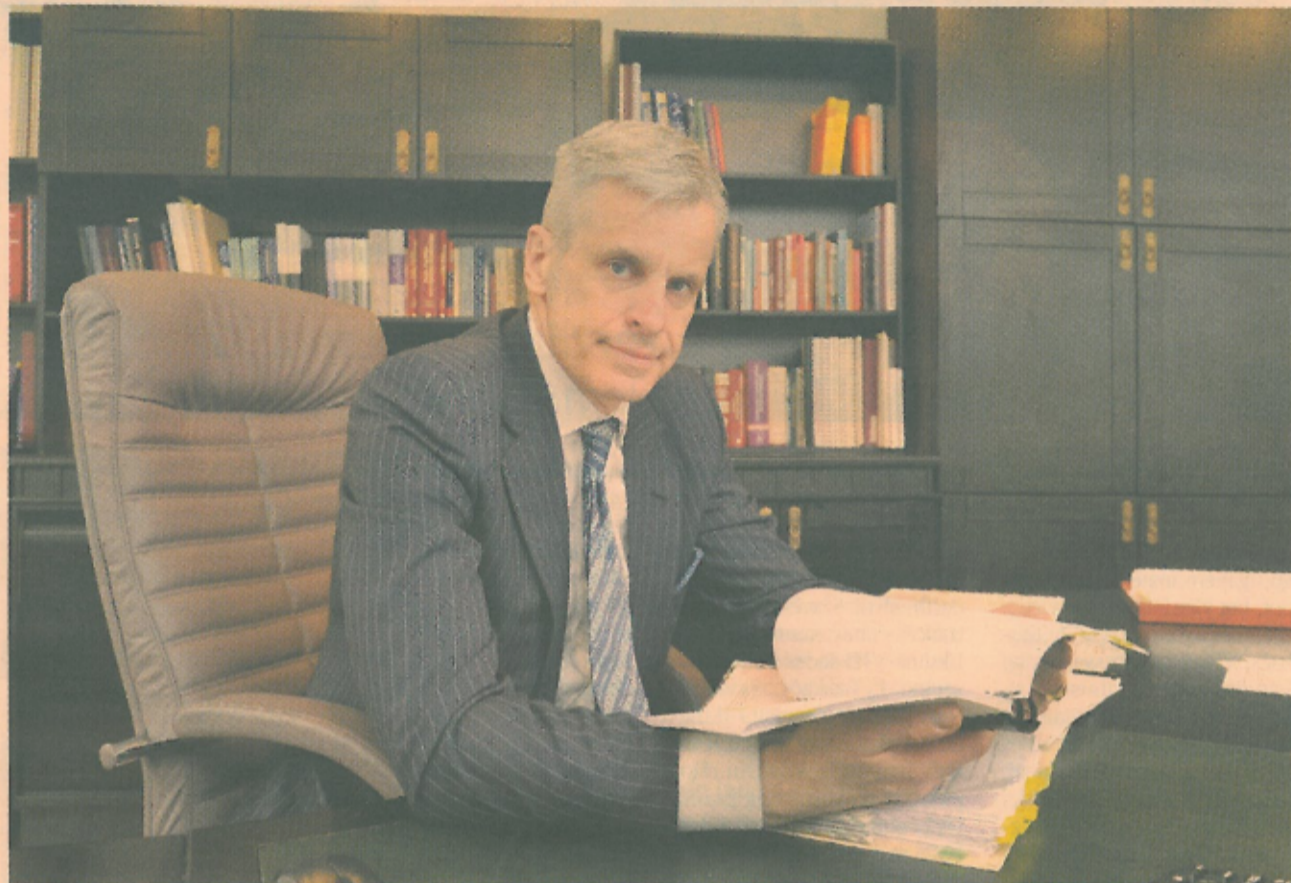
Kā var novērst ļaunprātīgu manipulāciju ar kriminālprocesu, izmantojot to politikā?

Tiesiskā valstī ir mehānismi, kas šādu parādību – kriminālprocesa instrumentalizāciju savtīgiem politiskiem nolūkiem – tomēr nepieļautu. Tai pašā laikā, ja ir attiecīgi aizdoma ēna, bieži vien ārpus kriminālprocesa ietvariem ir neiespējami citādi pārbaudīt – ir vai nav noticis noziegums. Jo vienīgi kriminālprocess piedāvā tos instrumentus, ar kuriem var padziļināti veikt pārbaudi, lai saprastu, ir vai nav pamats apgalvojumam, ka attiecīgā persona ir izdarījusi kaut kādu aizliegto darbību. Tādēļ, kad tiek uzsākts kriminālprocess, ir nepieļaujami no tā uztaisīt ažiotažu, tādējādi jau ilgi pirms tiesas notiesājošā sprieduma publiski un pat ceremoniāli apkaunojot, pazemojot un degradējot cilvēku kā cieņu pelnošu personu. Jo, ja šis cilvēks tiks attaisnots vai arī kriminālpro-

cess tiks izbeigts vēl pirms tiesas stadijā, vai vispār ir iespējams jēkā kompensēt tādā ārpūtā nodzīvotos daudzus gadus? Kādēļ mediji nesaceļ ažiotažu par uzsāktajiem kriminālprocesi par dažādām kriminālajām traumām? Ārsta pienākums ir ziņot policijai par tamlīdzīgiem gadījumiem, savukārt policijai ir pienākums uzsākt kriminālprocesu.

Taču šajos gadījumos par to skopa informācija parādītos, iespējams, vienīgi *Degpunktā*. Tomēr tieši uzsākta kriminālprocesa gaitā ir iespējams objektīvi pārbaudīt, vai, piemēram, cilvēks ir nokritis no otrā stāva, būdams dzērumā, mēģinādam kāpelēt pa balkonu margām, vai arī tomēr ir cietis no kaimiņa agresijas. Lai to noskaidrotu, jānosprašina liecinieki, iespējams, jāizņem tuvējo ēku video novērošanas kameru ieraksti, jāveic citas procesuālas darbības, un tikai tad visbeidzot var izdarīt secinājumu – ir vai nav noticis noziedzīgs nodarījums. Un, ja ir, tad kurš to, iespējams, ir izdarījis. Savukārt, ja pastāv kāds no kriminālprocesa nepieļaujamiem apstākļiem, tas ir jāizbeidz. Lūk, tāda ir jābūtība. Pavisam vienkārša.

Taču tas nozīmē arī to, ka ažiotaža nebūtu jāsaņem nedz banālas krimināltraumas gadījumā, kur aizdomās turētais ir agrāk sodīts recidivists, nedz, ja aizdomu ēna kritusi pār kādu sabiedrībā pazīstamu cilvēku. Taču skaidrs, ka tā ir tikai teorētiska konstrukcija, kura nedarbojas attiecībā uz politiski nozīmīgiem cilvēkiem. Valstij ir pienākums veikt kriminālprocesu, ja tiek saskatītas kādas nodarījuma pazīmes, turklāt darot to ātri un profesionāli. Taču realitātē viss ir otrādi. Tas tiek darīts lēni un nereti neprofesionāli, bet sodīšanas funkciju jau preventīvi uzņemas dažādas, piedodiet, maitu klijas, kuras prasmīgi izmanto atriebjošās sabiedrības zemākos instinktus. Šajā netīrajā maskarādē tad nu labumu gūst gan atsevišķi karjeristi – puskoka lēcēji no vienas otras tiesībsargājošās institūcijas, gan atsevišķi liekulīgi «tiesiskuma» farizeji no politiskajām aprindām, uz citu nelaimes rēķina spodrinot savu bieži vien pašu apšaubāmo tēlu, gan attiecīgie plāra «speciālisti». Taču to vi-

Tā dēvētā oligarhu lieta ir klasisks kriminālprocesa instrumentalizācijas piemērs, kad aiz saukļiem pēc tiesiskuma maskējas aukstas un racionālas alkas pēc kailas varas, vērtē zvērināts advokāts Egons Rusanovs.

su attaisno ar milzīgu pompozitāti uzsāktu kriminālprocesu pavadošās sabiedrības «tiesības zināt patiesību», sašutums un pat dusmas pret tiem, kuri, viņuprāt, ir vainīgi par viņu nereti neapskaužamo eksistenci. Tas tā tad jau gandrīz vienmēr nozīmē to, ka kriminālprocess tiks instrumentalizēts kaut kādu jau pavisam konkrētu cilvēku, ļaužu grupu un pat partiju interesēs, lai prasmīgi vērstu tautas dusmas pareizajā virzienā, lai, attiecīgi to pasniedzot, sasniegtu paši kaut kādus šaurus, merkantilus, sev vien zināmus mērķus.

Publiska ažiotaža ir pretrunā ar kriminālprocesa mērķiem?

Pilnībā. Taču atkarīgu vēlreiz, cilvēks būtībā nav mainījies daudz simtu, pat tūkstošu gadu laikā, lai cik labi par sevi viņš domātu. Viņa tieksmes un vajības ir tādas pašas, kādas tās bijušas kopš aizseniem laikiem. Pretēji mūsu naivajai pārliecībai, ka esam evolūcijas kronis, patiesībā viss ir citādi, taču ne par to pašreiz ir stāsts. Agrāk šos krimināltiesiskos instrumentus izmantoja tie, kuriem jau bija reālā vara, lai to nostiprinātu, lai nodrošinātu uz ceļiem savus pat hipotētiskus pretiniekus vai vienkārši tos iznīcinātu, kā, piemēram, tas ir bijis represiju laikos Staļina režīmā Padomju Savienībā. Taču tas vienmēr tika darīts ar masu atbalstu un piekrišanu. Tas ir viens no nesēnākajiem, tomēr spilgtākajiem piemēriem. Taču tagad manipulācijas ar ļaužu masām un informācijas tehnoloģijas ir sasniegušas tā-

du līmeni, ka ar tām var gāzt jau stabilas valdības un pat politiskos režīmus, revolūciju ceļā sagrabjot varu, lai jau pēc tam ar ārēji it kā lēģitīmiem kriminālprocesa rīkiem pārņemtiem turpinātu to pašu, ko darīja iepriekšējie, – izrēķinātos ar saviem oponentiem.

Vai tad, ja acīmredzami politizētās lietas izgāžas, nevajadzētu uzsākt pārbaudi pretējā virzienā, lai pārliecinātos, ka tās nav pasūtītas? Teorētiski – jā. Praktiski – tas ir nereāli. Tādā gadījumā tieši tām pašām iestādēm, kuras bija uzsākušas vienu vai otru izmeklēšanu, vajadzētu konstatēt to, ka šie pasūtījumi, kā jūs tos pats nodēvējāt, arī tikuši pieņemti. Taču tad tiktu konstatēta korupcija pašu rindās. Pie mums ar korupciju parasti saprot neatļautu materiālo labumu saņemšanu. Tā tas gluži nav. Latīniskā vārda sakne nozīmē – būt atkarīgam. Tamlīdzīga atkarība nerodas vienīgi no naudas saņemšanas. Korupcija ir arī norādījuma jeb «draudzīga ieteikuma», kā mēdz teikt, *no augšas*, izpilde. Korupcija ir arī tad, kad hipotētiski, piemēram, kādā par nodokļu maksātāju naudu uzceltā televīzijas kanālā kāds žurnālists vai žurnāliste pēc drauga vai draudzenes privāta lūguma sagatavo kādu karstu sižetiņu pēc savukārt jau kādu citu viņu paziņu vai draugu lūguma. No tiesiskuma viedokļa tas nav labi. Tomēr tā ir dzīve, realitāte. Mēs nevaram tādā nozīmē būt neatkarīgi. Tā būs vienmēr. Un nav ko melot sev. Naivi teikt, ka cilvēki reiz at-

teiksies no intrigām. Risinājums? Saprātīga pašierobežošāšanās un kategoriska neiecietība pret tiem, kuri to ignorē, vismaz budžeta iestādēs. Taču sākas tas katram pašam ar sevi.

Kā juridiski kvalificēt kriminālprocesa pasūtīšanu politiskās interesēs?

Acīmredzot tā ir dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana vai pilnvaru pārsniegšana.

Tas ir arī krimināli sodāms nodarījums?

Jā, protams. Man nav nekādu komentāru par konkrēto gadījumu, ja runājam par «oligarhu lietas» izcelsmi. Es nevaru par to spriest.

Ja atklājas, ka kriminālprocess ir safabricēts, vai cietušie nevar vērsties pret valsti?

Viss ir atkarīgs no tā, kā viņi paši subjektīvi novērtē šo situāciju. Var būt divas pilnīgi atšķirīgas situācijas. Var būt situācija, kad, kā mēdz teikt, «suns zina, ko tas ēdis». Skaidrs, ka viņš nekādu brēku necels, jo saprot, ka nav gluži bez vainas, bet kaut kādas apstākļu sakritības dēļ viņa vaina nav pierādīta. Otra lieta, ja cilvēks piecus, sešus, septiņus gadus bijis pakļauts pilnīgi destruktīvai rīcībai – kratīts, aizturēts, apcietināts, citādi vajāts un vazāts medijos, bet tas viss beidzas ar neko. Tad loģiski būtu, ja šis cilvēks vērstos tiesā par kaut kādu kompensācijas piedziņu. Un droši vien, ka tikpat pamatoti būtu, ja viņš lūgtu pārbaudīt, vai gadījumā visas šīs «aktivitātes» nav uzsāktas pēc kāda pasūtījuma.

Vai nesānāk, ka «oligarhu lieta» cietušie ir arī tie Latvijas pilsoņi, kuri būtībā tika apmānīti tajā dienā, kad uz šīs lietas pamata tika atļauta Saeima?

Manā redzējumā tas toreiz izskatījās kā ļoti inscenēts un visnotaļ nekrietns pasākums pat ar leļļu dedzināšanu. Tas ir viss, ko es varu pateikt. Taču kur tagad ir šie pretoligarhu kustības līderi? Ko viņi izdarīja labu Latvijai? Vai viņi radīja jaunas darba vietas? Vai piesaistīja investorus? Vai padarīja labvēlīgāku vidi uzņēmējdarbībai? Galu galā – vai padarīja cilvēkus laimīgākus? Tā dēvētā oligarhu lieta ir klasisks kriminālprocesa instrumentalizācijas piemērs, kad aiz saukļiem pēc tiesiskuma maskējas aukstas un racionālas alkas pēc kailas varas.

Vai var būt aizdomas, ka tas bija valsts apvērsums?

Viss šis notikumu kopums – odiozais «rikojums Nr.2» un pārējās tā dēvētās Maijpuķīšu revolūcijas aktivitātes – neradīja šaubas, ka tam pamatā bija labs menedžments. Kas to finansēja un kā interesēs tas tika darīts – nezinu. Man nav tādas informācijas. Bet neizslēdzu, ka šajā situācijā varēja tikt izmantoti arī valsts administratīvie resursi, lai tiktu sasniegti pavisam konkrēti mērķi. Kādi? Ne man par to spriest. To es nezinu. Mēloja pat par šo notikumu saistību ar toreizējo Zatlēra vizīti Polijā, kur viņš esot ticis ar toreizējo ASV prezidentu. Vienīgais, par ko es esmu pavisam drošs,

ka šajā spēlē tika izmantoti sabiedrības zemākie instinkti. Ļaudis līdz nāvei apvainojas, kad viņus kāds televizorā pamāca no rītiem tīrīt zobus vai nosauc par muļķu zemes iemītniekiem. Taču vienlaicīgi viņi visā nopietnībā domā, ka viņu neveiksmēs ir vainojams nevis pašu slinkums, kūtrums, nereti izlaidība un aprobežotība, bet gan tie, kas vismaz ārēji ir sekmīgāki un turīgāki. Viņi nedomā, ka daudzi savu turību nopelnījuši, daudz un smagi strādājot, bet nevis zogot vai ņemot kukuļus. Viņi pat netic šādam scenārijam. Tomēr viņi klusībā grib atbērties tiem, kuri vismaz ārēji izskatās, viņuprāt, nepelnīti veiksmīgāki. Vai tas mums pašiem neko neatgādina no senās vēstures? Agrāk – kulaki, tagad tie, kam makā vienlaikus vairāk par simts eiro. Tā arī veidojas filozofija – cilvēks var būt turīgs tikai tāpēc, ka viņš zog. Tās, protams, ir pilnīgas muļķības. Tomēr izdabāts tiek tieši šo cilvēku izpratnei un gaumei, un politiskie mērķi tiek sasniegti, pateicoties manipulācijām tieši ar tiem, kuri uzskata, ka nauda aug kokos. Uz tādiem parasti arī tiek orientētas visas sociālās revolūcijas. Šādi cilvēki arī šīs revolūcijas taisa. Bet pēc tam, kad vara tiek sagrābta, viņi tiek ciniski piekrāpti.

Kāpēc jūsu amata brāļi, kam jāizstāv tiesiskums, klusēja, kad tika rīkotas visas šīs linča tiesas «oligarhu kapusvētku» izskatā? Pūlis nesaprata, bet jūs taču sapratāt, kas notiek?

Bet kāpēc Krievijā ir tā, ka cilvēki baidās? Tas ir tas pats jautājums. Jūs domājat, ka visiem tur patīk tas, ko darīja un dara militāristi Krimā, Donbasā, Sirijā? Nē! Taču cilvēks pamatoti domā, ka viņa laicīgais mūžs ir ļoti īss. Viņam ir ģimene, darbs, mērķi, plāni. Arī advokātam. Ja, piemēram, advokāts iesaistīsies šajā destruktīvajā kaitiņā «visi pret visiem», pats mazākais ir tas, ka par to viņam neviens nesamaksās. Taču arī pats advokāta statuss nepieļauj kļaju politizēšanu. Turklāt savas, pareizāk sakot, savu klientu intereses viņam jākārtot tiesas zālē. Un visbeidzot, cik ir tādu, kuri būtu gatavi atvadīties no salīdzinošā komforta, ko sniedz profesionālā darbība pazīstamā vidē, kas notiek pēc salīdzinoši paredzamiem un godīgiem no-

teikumiem? Politikā spēles noteikumi neeksistē. Tur ir – vai nu tu, vai tevi. Ne visi to grib un var. Par to nedrīkst nosodīt. Turklāt izmainīt cilvēkus nav iespējams. Tādēļ domāju, ka šeit virsroku gūst racionāli apsvērumi. Normāls, izglītots cilvēks, kurš rūpējas par savu ģimeni, domājams, rīkojas pilnīgi racionāli, nelienot kautiņā, kurā viņam nav iespējams uzvarēt. Tas būtu kautiņš pret sistēmu, kura nav uzveicama ar rakstu avīzē.

Laiki mainās. ASV pie varas ir nācis prezidents, kura politiskie ienaidnieki ir tie, kuri varbūt ir Maijpuķīšu revolūcijas un 13. janvāra rīkotāji. Ir zināms sašutums, nepatika, tās sekas, iespējams, iziet par daudz no kontroles. Un liela daļa, iespējams, saka: «Piebremzēsim ar šīm Twitter revolūcijām, jo mēs jau Eiropu nevaram savākt kopā pēc notikušajiem restartiem Lībijā un Sirijā.»

Es esmu pārliecināts, ka šis svārsts nonāks arī Latvijā. Un skaidrs, ka arī šeit, agri vai vēl, būs krietni vien populistiskākas partijas nekā šobrīd. Politikā, kas, tāpat kā Tramps ASV, oficiāli un bez piesardzīgas atskatīšanās uz politikorektumu sauks kaut kādas lietas savos vārdos. Tā tas jau šobrīd notiek Vācijā, Francijā, Holandē. Es nerunāju nemaz par Ungāriju un Poliju. Tas ir objektīvais vēstures svārsts. Un tā ir vienkārši sagādīšanās, ka tieši Tramps gadījās tajā laikā un vietā un kļuva par šī svārsta pavadošo personu. Šo politiku lielākais trumpis ir tas, ka viņi skaļi pasaka to, ko patiesībā līdz šim klusībā domāja, tomēr skaļi baidījās pateikt ievērojama, iespējams, pat lielākā sabiedrības daļa, lai cik arī viņu klusās domas reizēm būtu aplamas. Tomēr šo politiku spēks būs atteikšanās no meliem, izlikšanās un liekulības par lietām, par kurām pirms tam runāt nebija vēlams vai pat bija aizliegts. Taču jebkurā gadījumā, kā teica Dītrihs Bonhēfers, jauna sirdsapziņa var būt derīgāka un stiprāka nekā apkārtā sirdsapziņa. Tas tikai vēlreiz norāda, ka Rietumu civilizācija nav nekāds evolūcijas kronis, ko mums pašiem tik ļoti tik sev piedēvēt.

Daudzi runā par vērtībām, saka, ka mums ir svarīgākas eiropeiskās vērtības. Bet kādas tad ir tā dēvētās ei-

ropeiskās vērtības? Kultūrmarksismā iemēslotā mūsdienu cilvēka egoistiski relaksētā pieeja dzīvei? Nospļaušanās uz valsti? Izvairīšanās par katru cenu no sasprindzinājuma, mazākajām ciešanām un sāpēm, kas kļuvusi par pašmērķi? Iepriekšējos gadsimtos eiropeiešu varonības, piepūles un saspringtā darba rezultāta netalantīga izniekošana pēc principa «pēc mums kaut vai plūdi», būtībā labprātīgi atsakoties no varas? Neadekvāti augstais pašnovērtējums, ko radījusi naivā reliģija – cilvēks visu lietu mērs? Atliek vienīgi pabrīnīties, kā var pilnā nopietnībā cerēt uz jēlcādu ekonomikas izaugsmi, ja esam tik daudz orientēti uz nemitīgām izklaidēm – neskaitāmi velomaratoni, svētki, šovi utt. Senajās sabiedrībās mednieki paši nekad nenodarbojās ar iegūto labumu sadali. To darīja citi. Taču, kad šie citi to darī-

” Protams, ka darbināt naudas drukājamo ierīci gribētu visi. Taču, lai to darītu, ar tukšām fantāzijām ir par maz.

ja netaisnīgi, mednieki atstāja savu kopienu. Mūsdienās šis medijums ir finanšu resursi. Taču lielākā daļa pēc būtības marksistiskās Eiropas nesaprot to. Visi tagad grib būt vienīgi sadalītāji: politiķi, solot vēlētajiem labvēlīgāku budžeta sadali, neadekvāti uzpūstais un neefektīvais birokrātijas aparāts. Istenībā arī visdažādākās labdarības organizācijas, lūdzot ziedot citus, pašiem neko neatraujot no savas personiskās kabatas, un tamlīdzīgi. Taču, piemēram, žurnālisti un juristi šo sistēmu apkalpo. Arī es. Bet kurš gribētu būt vai, drīzāk, varētu būt šo resursu radītājs vai vismaz piesaistītājs? Protams, ka darbināt naudas drukājamo ierīci gribētu visi. Taču, lai to darītu, ar tukšām fantāzijām ir par maz. Vēl padomju laikā toreiz Iekšlietu ministrijas vajadzībām nodrukātajā kriminālo aprindu žargonā vārdnīcā viens no naudas sinonīmiem bija vārds «gaiss». Kā zināms, bez gaisa cilvēks nevar izdzīvot pat dažas minūtes. Mūsdienās šis «gaiss» ir kļuvis par globālu varas instrumentu tiem, kas reāli nosaka tā nepieciešamo un iespējamu daudzumu, kā arī faktisko sadali

pēc deguniem. Ja pagaidām fizioloģiski elpot vēl varam par brīvu, tad šis otrs «gaiss» tiek pārdots vai piešķirts apmaiņā pret kaut ko. Tā tika arī atjaunota pēckara Eiropa. Abos gadījumos bez šīs substances izdzīvot nevar. Lūk, tāda ciniska bilance. Pārējais jau ir kā bībeliskajā līdzībā Lūkas evaņģēlijā par kungu un viņa desmit kalpiem, kad katram tik iedots pods ar naudu.

Tas, kurš bija pavairojis desmit podus, dabūja varu pār desmit pilsētām, bet tam, kurš to bija vienīgi glabājis nepavairojot, tas tika atņemts vispār. Iespējams, ka Latvija savu iespēju šādā izpratnē palaida garām, jo deviņdesmitajos gados iedotais naudas pods tika krietni vien patukšots. Un ne jau vispārības interesēs. Varbūt tādēļ grieķiem būtiski atlaida viņu parādus pēdējā dižķibelē, bet mēs bijām spiesti sākt gandrīz visu no nulles? Līdzībā ir arī

kuriem pie tevis atnāk notikumi. Viņa vārdiem – velns spēlējas ar mums, kad mēs nedomājam precīzi! Jeb, vēl citiem vārdiem, domāšanas precizitāte ir cilvēka tikums pie nākums. Tādēļ sviests mūsu vadoņu galvās arī ir tas Trojas zirgs, kas pašlaik sagrauj patiesās eiropeiskās vērtības. Otra galvenā vērtība ir izdzīvošanas instinkta klātesamība. Rietumnieki ir vienkārši zaudējuši izdzīvošanas instinktu un kļuvuši par ērtu ļaunprātīgas izmantošanas objektu. Un es domāju, ka tieši tā mūs arī pašreiz saredz citu civilizāciju pārstāvji. Viņi mūs diemžēl uzskata par materiālu, kuru var pēc pilnas programmas izmantot. Tieši tāpat uzskata ļoti liela daļa no tiem, kuri patiesībā nav bēgļi, bet, izmantodami šo situāciju, piedodiet, gāžas uz Itāliju, Maltu, Grieķiju cerībā nolauzt gabalu no labsirdīgo, bet dumjo bagātnieku pīrāga.

Vai tādi notikumi kā Brexit neliecina, ka pašsaglabāšanās instinkts noteiktos brīžos dažām nācijām tomēr ieslēdzas?

Protams. Ar to viss nebeigsies. Tas, kas austrumeiropiešus atšķir no rietumeiropiešiem, ir fakts, ka mēs esam ilgi dzīvojuši zem Padomju Savienības diktāta. Mēs zinām to, ko nozīmē briesmas, ko nozīmē riskēt, ko nozīmē ļoti pieticīgi sadzīves apstākļi, ko nozīmē apspiestība. Mums šie instinkti ir saglabājušies, gluži kā ungāriem un poļiem.

Tāpēc mūs nesaprot, mūs uzskata par kaut kādiem margināliem dinosauriem. Bet varbūt patiesībā tieši mēs esam tas veselīgais Rietumu civilizācijas kodols? Mums joprojām piemīt šis dabiskais konservatīvisms, lai arī kā to nemēģinātu dēvēt par nepiedodamu provinciālismu.

Vai nav tā, ka mēs paši neticam, ka mūsu zeme var pastāvēt kā brīva un neatkarīga valsts?

Latvieši ir ļoti jauna nācija, kuras bīklumu un nedrošību varētu uz to arī norakstīt. Es ļoti ceru, ka ar laiku mēs kļūsim stiprāki. Bet, kamēr mēs paši pūtsim svešā stabulē un būsīm tikai instruments citu interesēs, tikmēr būs tā, kā ir šobrīd. Turklāt jāsgarā un jāglāb sevi. Taču, ja tu gribi glābt kopumu, jāskat arī sevis glābšanu. Tas šķiet gandrīz vai neiespējami, bet tomēr ir jāmeklē varianti,

kā to izdarīt. Kur atrast tos krietērijus, lai, ja ne gluži nostatītu pretī, tad vismaz distancētos no tās straumes, kurā peld vairums, vienlaikus nenoslīkstot tajā. Mums ir vajadzīgi nevis vadoņi, bet gan varoņi. Šodienas varoņi, jo jebkuras sistēmas lielākie ienaidnieki ir tieši varoņi. Karls Gustavs Jungs ir teicis, ka ikvienam cilvēkam dzīvē ir viena ļoti nepatīkama satikšanās, proti, pašam ar sevi. Un tur viņam ir taisnība. Diemžēl Rietumu cilvēks vairs nemāk uz sevi objektīvi paskatīties no malas. Kā jau minēju, viņam šķiet, ka viņš ir jau kaut kāds evolūcijas kronis un ka tālāk un labāk vairs nemēdz būt. Tāpēc esot pienācis laiks atpūties un relaksēti apcerīgi palūkoties uz noteikto no malas, un visi dzīves labumi viņam pienākoties kā neapstrīdama pašsaprotamība.

Tieši tas arī ir savdabīgs rasisms, jo balstās skaļi nepateiktā un patiesībā nereflektētā dziļā ticībā savai izredzētībai. Taču, lai piepildītu iekšējo tukšumu un par katru cenu izvairītos no dvēseles diskomforta, viņš sāk izdomāt visādus pekstīņus, kas līdzinās bezjēdzīgai priekšmetu pārbīdīšanai no vienas vietas uz otru noslēgtā istabā. Tas piedēvē vēl tiek uzdots par piepūli un darbu, lai gan ar to netiek atrisināta pilnīgi neviena problēma – nedz paša, nedz sabiedrības.

Gluži kā kādā valsts iestādē, kur ar ātru un skaļu kājiņu dipināšanu augstpapēžu kurpītēs tiek demonstrēta hiperaktivitāte un lojalitāte. Uz šīm cilvēciskajām vajībām vienīgi kāds var taisīt gluži labu biznesu – SPA, ekoloģiskie produkti, pārtikas piedevas utt. Taču, paturpinot bībelisko tēmu, pēdējie būs pirmie un pirmie būs pēdējie. Niče to dēvēja par kalpa un kunga apmainīšanos vietām, jo, kamēr kungs diki slaistījās, kalps viņu pārauga. Un nevajag liekuļot, ka rietumnieki joprojām klusībā sevi neuzskata par kungiem, cerot, ka tā būs vienmēr. Man savulaik, viesojoties Ķīnā, izdevās sastapt izcilu čīņas meistaru, kurš mēdza teikt šādi: mazāk jautājumu, vairāk atkārtojumu. Droši vien individuāli smags darbs arī ir atslēgas vārds gan vispārējai labklājībai, gan personiskajai laimei, gan arī, iespējams, Rietumu civilizācijas renesansei. Vai tas maz vēl ir iespējams. Tas gan ir labs jautājums.